

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopenjete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledišča v „zvezdi“. Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

P. n. gg. naročnikom.

Po koncu tega meseca stopi jedini slovenski dnevnik „Slovenski Narod“ v deveto leto svojega izhajanja in začne se novo naročevanje.

Uljudno vabimo vse p. n. gg. naročnike, da svojo naročnino ponové in vse prijatelje, da nam skušajo novih naročnikov pridobiti, list razširiti kjer je mogoče, in s tem podpirati slovensko stvar.

Naj gg. naročniki izvolijo ob pravem času, prej ko mogoče, naročnino po poštnej nakaznici poslati, da ne bode nereda v razpošiljanji, ker odslej po sklepu upravnega odbora moramo list brez razločka vsacemu vstaviti, kdor nij naročnine naprej plačal. Administracija tedaj zdaj nema pravice pošiljanje podaljšati na upanje.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za celo leto	13 gld.	— kr.
Za pol leta	6	50
Za četrt leta	3	30
Za en mesec	1	10

Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za celo leto	16 gld.	— kr.
Za pol leta	8	—
Za četrt leta	4	—
Za en mesec	1	40

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr. Po pošti sprejeman „ „ 3 „ — „ Administracija „Slov. Naroda“.

Pogodin. †

Slovenski svet je te dni izgubil jednega svojih velikanov. Umril je slavni Rus M. hael Petrovič Pogodin v svojem 75. letu. Ta mož je vse svoje življenje delal na tem: vzbuditi v velikem ruskem narodu narodni čut, to je čut Slovanstva. Za to idejo je delal kot novinar in kot učenjak in je bil napadan posebno od Nemcev, kateri so v njem videli glavo „panslavistov“. V resnici nij bil Pogodin nič družega, nego velik rodoljub in seme, ki ga je vse življenje sejal, bode vzhajalo in se razširilo, ideja, katere propovedajoč svečenik je Pogodin bil, utrjena je denes in se bode razširila v Rusiji od leta do leta bolj in tudi tam bode konec vladanja jedne smeje kaste, nemških tujcev in priseljencev, katerih vpliv je Pogodin vse življenje pobijal in zato vse nemško sovraštvo na vratu imel.

V svojih nazorih o slovenskej bodočnosti in svojih svetih kako bi se solidarnost slovenska pospešila, morda nij bil vselej srečen, — ali kje je človek, ki se nij nikdar zmotil? Cilj pa, za kateri je pokojnik delal

je čist, vzvišen ideal, zato je ta slovenski rodoljub in buditelj zaslužil, da mu postavimo Slovanje časten spomenik mej prvimi možmi, vsem dobrim rojakom za vzgled in posnemanje.

Izglede domoljubja.

Danski vojni minister general Haffner je razlagal poslancem, da je treba Kopenhagen utrditi, ker lahko take razmere pridejo, da bode bramba domovine prva stvar. „Kaj bi pomagalo narod videti bogat in izobražen, če bi se morala dežela upogniti v jarem gospodarstva tujcev.“

Kratka beseda, in vendar koliko ima v sebi! In tako govori rodoljub vseh narodov, le ne naš nemškutar in Nemeec.

Narodna svoboda, samostalnost svojega roda, to je za blazega človeka več vredno nego izobraženje in bogatstvo. Zgodovina nas uči, da so se tega držali najboljši možje vseh časov in narodov.

Le naš renegat, nemškutar in priseljeni Nemeec ob volitvah pri nas špekulirata na najpodlejši, najnižji čutstvo v človeku, ker se prizivata na dobičkarstvo, na to kar „nese“, na dobrost in korist znanja tujega jezika itd. Če imaš bogatstvo in znanje, a nemaš ljubezni do svoje domovine in svojega roda, nisi blag človek.

Listek.

Romantičen ujetnik v ljubljanskej prisilnej delavnici.

Mej stanovi, ki representirajo sedanjoo generacijo, stojé gotovo na najnižjej stopinji moralne civilizacije oni nesrečneži, ki vegetirajo v kaznilnicah kot jetniki, in mej temi v zadnej vrsti prisiljenci v delavnicah. Poslednjo poudarjam zaradi tega, ker je razloček takoj jasen, ako premislimo, da je lahko, sicer pošten človek, enkrat v svojem življenji v jezi, naglosti ali nezvedenosti se pregrešil, z obstoječimi zakoni v kolisije prišel, ter ujetnik postal. Drugače je s prisiljenci v delavnicah.

Skoro brez izjeme je tukaj zbrana smetana človeškega zavrženstva, in ako h'šni red skoro v vsakemu š. uradnikom in paznikom na srce polága, da je delavnica v prvej vrsti zavod za popoljšanje, in da se ima z dobrimi izgledi le to nameravati, da postane prisiljenec po pridobljeni prostosti zopet koristni ud človeškega društva — moramo žalibog vendar reči, da se ta svrha navadno ne doseže.

Z zaporom teh ljudij se navadno do-

seže le jeden in jedini ta namen, da je tuje blago za čas zaprtja prisiljenecv pred njihovi kremplji sigurno, in da je dežela njihovega rojstva vsaj za ta čas pred odgonskimi in bolniškimi stroški zavarovana.

A sedaj govorimo le o enem originalnem prisiljencu. — Mej vsemi nobeden nij tako interesanten, kakor neki Jonez Wicherl, 28 let star, rojen v Javorniku na Korškem.

Wicherl je prišel v tukajšnjo delavnico 9. novembra 1874 zaradi potepanja brez subsistenčnih pomočkov. On je sin Tomaža Wicherla, posestnika v Javorniku. Po pričevalih je absolviral 2 reda kmetijske šole v Celovcu z dobrim vspehom.

Popis nekega faktuma, ki sega v zgodovino, ki je v ostrej zvezi z Wicherlom, in ki je prouzročil dolge članke po nemških časnikih, je tudi temu spisu predmet današnjega obravnavanja, ter smo prepričani, da bode stvar v obče naše občinstvo zanimala.

Opravištvo ljubljanske delavnice je prejelo dnè 11. marca t. l. pod št. 143 od društva „Gesellschaft für Salzburger Landeskunde“ sledeči dopis: Vaše blagorodje! Posebni in v svojih uzrokih in namenih še dan denes nerazjasnjeni dogodek, ki se

je vršil pred komaj 3 leti blizu Salisburga z objektom, ki nij samo važen za zgodovino, ki je ne le daleč čez Salisburško in trditi se sme tudi po celej Nemčiji dobro znan, prisili nas na podlogi najnovejših dat zaradi razjasnenja omenjenega dogodka. Vaše blagorodje s prav ponižno prošnjo nadlegovati. Oni dogodek nij samo prouzročil občno obžalovanje tukaj v Salisburgu ampak vzbudil je v najdaljnih krogih vso pozornost prijateljev zgodovine in starega veka, dokaz tega so članki v prilogi „Augsburger Allgemeinen Zeitung“ št. 256, 298 in 299 leta 1872.

Ali vsa prizadevanja misterijozno zagrinjalo ki je stvar zakrivalo, odstraniti bila so brez vspeha. Tudi naše društvo v tej stvari v prvej vrsti za delovanje klicano, izgubilo je uže vse upanje na ugoden rezultat. Stoprv pred kratkim nam pride po naključju v roke tako dolgo časa neznan najdba, ki nam kaže sled za dalje preiskovanje. Kaže nam skoro za gotovo, da neki Janez Wicherl iz „Deutschgriffen in Kärnten“ rojen, in takrat obiskovalec kmetijske šole v Celovcu z onim dogodkom kot storilec ali pa kot pomagač v ozkej zvezi stoji. Po naših takoj sproženih korespondencah se je pozvedelo, da je ta človek se-

Jugoslovansko bojišče.

Ogerski oficijozni izrekajo baje, da naj le potem Avstro-ogerska Hercegovina in Bosno posede, ako Črna gora in Srbija začeti vojno proti Turkom, da se daleko segajoče konflagracije zabranijo. Da celo Črna gora in Srbijo bi potem Magjari radi z vojsko okupirali. Ali ker je sedaj še obstoječa „zveza treh cesarjev“ bodo imeli še drugi faktorji vmes govoriti.

Vročja želja se je „N. Fr. Pr.“ izpolnila. Magjarska vlada je baje poslala v vojno granico komisarja z obširnimi pooblastnicami, da vse simpatije zatre, katere graničari izkazujejo vstašem.

Iz Pounja se piše „Obzoru“, da je večina tamošnjega prebivalstva za to, da bi Avstrija posela Bosno.

„Independance belge“ dobiva iz jako zanesljivega vira poročila, da ruski kabinet hoče naj se Carigrad odstopi Rusiji, Egipt Angleske, nemška Avstrija Nemškej, slovenske pokrajine Turške Avstriji, Alzacija in Lotaringija naj se vrne Francoskej. — Nij verjetno.

Iz Kostajnice se brzojavlja, da je blizu Novega v gorenjej Bosni napalo 80 vstašev turško četo 300 Turkov, in jih v beg zapodilo.

Iz Zubcev piše slovenski prostovoljec uredništvu „Slov. Naroda“, da so Slovenci, kar se jih boja udeležuje, pod komando Francoza Barbieux. Turkov se je v Trebinji nabralo 20.000. Pričakuje se kmalu velika bitva, ker bi Turki radi Sutorino vstašem vzeli. Navdušenje je veliko, a pomanjkanje tudi.

Uredništvo dunajske „Deutsche Zeitung“ telegrafira zagrebškemu „Obzoru“: „Posebni dopisnik naš, g. Heinrich Renner, po jednem telegramu, ki nam je došel, ujet je po turških vojcah v severnej Bosni. Vsi oni, ki

vedó natančnejše okolnosti o ujetji g. Rennerja, ali morejo zvedeti, v katerem kraju je zaprt, naprošeni so silno, da nam na naše stroške brzojavno poročajo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. decembra.

Vsi časopisi prinašajo božične članke, ki so si pa vsi med seboj podobni. Vsled praznikov je v notranjej politiki popolna suša.

Vnemaže države.

Francoska narodna skupščina svoja poslednja dela vrši, da se bode potem sama razpustila in bodo 23. jan. volili senatorji po volilnih okrajih in potem 20. febr. p. l. poslanci v novo skupščino. — V zadnjem seji 24. t. m. je govoril minister Buffet precej reakcionarno: za to, da se obsedno stanje še obrani; proti tiskovnej svobodi; pozivlja konservativce naj bodo jedini pri volitvah.

Prusko-nemški vladni list, podpisan od nemške vlade, „Provinzial Correspondenz“, je prinesel, kakor smo uže poročali, oster članek zoper Schmerlinga, ker je govoril, da se morejo nedoseženi ideali večkrat poprijemati in s tem mislil, da bi morda Avstrija še morala poskusiti nadvlado v Nemčiji doseči. Za to je Nemce strah obšel. Ravno tako se hudujejo, da je Holendorfu kot Arnimovemu branitelju napil. Njih napad na Schmerlinga pomenja toliko kakor: Schmerling ne sme v Avstriji minister postati. Kakor se v tem z Nemci skladamo, vendar je od Prusov nesramno, da predpisujejo in diktirajo kaj se ima in nema pri nas zgoditi.

Dopisi.

Iz Celja 23. dec. [Izv. dopis.] Uže je minulo nad dve leti, odkar je celjska čitalnica jela hirati tako, da je slednjič zapala in da nij bilo o njej čuti, jeli še živi ali ne.

Kako potrebno nam je bilo vedno čitalnice, vsakdo sprevidi lahko iz tega, da narodnjaci nismo imeli niti zahajališča.

Ali časi nemosti so sedaj minuli in zbralo se je odličnih narodnjakov, kateri so si stavili nalogo, čitalnico spraviti zopet na krepke, da! na krepkejše noge, nego je bila do sedaj. Trudapolno delo res ob sedanjih Slovencev tako neugodnih časih! A vendar se je nadejati, da vspeh ne bode izostal.

Znano je pa, da društvo le takrat zamore oživeti ter pridobiti moč, ako se ga udeleži toliko narodnjakov, da mu je eksistenca trdno zagotovljena.

Nijeden narodnjak v Celji in v okolici celjskej naj bi se ne branil, uvrstiti se mej društvenike čitalnične. Vsaj mu zvesto slovensko čutje veli to!

V namen sklepanja o važnejših točkah sklicuje se občni zbor čitalničarjev na četrtek 30. tekočega meseca v hiši gosp. Franja Krušiča (Valenta) v prvem nadstropji. K temu zboru naj dojdejo tisti, ki so še nekdanji čitalnični udje, kakor tudi vsi narodnjaci, kateri želijo, da bodemo imeli zopet svoj narodni dom, svoje lastno zahajališče.

Narodnjaci! nikar ne opuščajte prilike, koja nam zagotavlja napreden korak. Odbor.

Domače stvari.

— (Denes je slovensko gledališče.) Igrala se bode jako fina veseligr „Gospa, ki je bila v Parizu“. Ker je imenovana igra pri zadnej lanskej predstavi občinstvu jako dopala, nadejamo se, da bodo gledališčni prostori kljub delavniku polni.

— (Umrli) je kranjskega velicega posestva deželni poslanec bar. Rastern. Bil je sicer molčeč ud dež. zbora ali jeden najodločnejših protivnikov slovenskega narodnega programa. Imel je tudi svoje posebne lastnosti, mej družimi to, da je bil star, morda na vsej slovenskej zemlji jedini abonent severo-nemške „Weser Zeitung“, katero je vsak dan bral od konca do kraja.

— (Pevci) čitalnični se vabijo denes k polnoštevilnej skušnji.

daj v delavnici v Ljubljani in s tem smo mi prisiljeni na Vaše blagorodje apelirati in za pripomoč k dosezanju našega namena lepo prositi. To je za zdaj kot opravičenje našega denšnjega za Vas gotovo nepričakovanega koraka; blagovolite tedaj nas oporostiti — in tako k stvari: Dne 7. maja 1872 zjutraj so našli kmetje na Valserskim polji tik glavne ceste mej Salisburgom in Reihenhallom, ono staro hruškovo drevo, znano v pripovedki od ondi v Untersbergu bivajočega cesarja Karla, v zvezi tudi s pripovedko „Kyffhäuser Sage“ na Nemškem, podžagano, na tleh ležeče ono drevo ki je od nekda j bilo objekt najživahnejšega interesa za domače in za tuje ljudi. Da je bil to atentat, to je bilo očitno, ali vsa prizadevanja storilca in njegove uzroke pozvedati, bili so — kakor uže omenjeno brez vspeha.

Pred kakimi 4 meseci prejelo je naše društvo iz bavarskega bližnjega mesta Reichenhall precej obširno knjigo „Einschreib & Tagebuch“ s tem za nas veselim poročilom, da se je ta knjiga dne 7. maja 1872 ali pa kmalu potem našla pri štoru podrtega hruškovega drevesa na tleh, da jo je nek bavarski uradnik, ki si jo je po naključbi pridobil, do sedaj v Reichenhallu

shranjeno imel. O resnici tega poročila, o času in kraju najdbe nij bilo nobene dvombe.

Po prečitanju te knjige in priloženih notic na mnogobrojnih nevezanih listkih je bilo po tekstu in po mnogih podpisih brezdvomno, da je pisatelj in lastnik nekov Janez Wicherl obiskovalec kmet. šole v Celovci, dalje, da je rojen v koroškem Javorniku, (Deutsch Griffen) na Koroškem, da je od ubozih staršev in le slabo odgojen, da je te notice za svojo privatno rabo v letih 1870 in 1872 v knjigo vpisal.

Te notice so raznovrstne in imajo svojo posebnost: poglavitno rolo pa igrajo mnogobrojne zaznambe imetih sanj in vizij, dalje je tu zbirka zapiskov, ravno tako fantastične in zmedene vrste, in slednjič so načrti svojih pesnij v kolikor le mogoče slabej obliki. Glavni vtis vsega tega vodi do sklepa, da pisatelj in lastnik te knjige Wicherl nij toliko moralčno propaden, ampak bolešno iritiran mlad človek, z nenavadno fantazijo, čegar možgani neprenehno ma delajo in mu zmirom nove prikazni ustvarjajo.

V zmedenosti teh zapiskov najde se tudi „Untersberg“, „die Karlssage“, in hruškovo drevo na Valserskem polji mnogokrat omenjeno in to se je čuditi od jednega prebivalca daljne Koroške, ki skoro gotovo

kakor se sme iz vsega sklepati še nikdar v Salisburgu bil nij.

Najnovejši zapiski od leta 1871, kateri uže zelo dokazujejo, da se pričinja pisatelju pamet mešati, govore večjidel od tega kraja od velike bitke, ki jo pravljica prorokuje. Wicherl sam sebe vidi kot soborilca, govori o svojem namenjenem mu poginu in naroča mnogo zarad svoje pogrebščine pod hruškove drevesom. Tudi načrt pesni na hruškovo drevo je priložen.

Vso te navedene okoliščine skupaj dokazujejo, kar bode V. b. gotovo pritrdilo, da je oni Wicherl, od bolehe eksaltacije gnan hruškovo drevo res poiskal in ondi atentat učinil, pri katerej priliki je njegova žepna knjiga brez njegove volje in proti njegovej volji morda v pozabljivosti ali naglosti onda zaostala.

Res je, da Wicherl mogočnega hruškovega drevesa sam posekati nij mogel, iz mnogih znamenj se pa razvidi, da deblo nij bilo skozi in skozi prežagano, in vsled tega je prvi vihar drevo podrl. Mogoče je tudi, da se je to podžaganje uže nekaj časa pred 7. majem 1872 vršilo. — Prosimo tedaj, da V. blagorodje izvoli omenjenega Janeza Wicherla kolikor mogoče natančno zaslišati, posebno pa o sledečih vprašanjih:

— (Grozna nesreča.) Na sveti dan v jutro so našli tukajšnjega frizerja A. Bezljaja zjutraj mrtvega v njegovej delavnici zadušenega od plina, ki je iz nezaprtega gazometra po sobi razpuhteval se. Poleg njega je bila njegova ljubica, mlada točajka iz bližnje gostilnice, uže tudi v nesvesti. Prenesli so jo v bolnico, kjer je pa v nedeljo tudi umrla. Oba sta bila prej v kavarni, sta veliko pila in v pijanosti on gaza nij zaprl.

— (Udje podpornega društva za borne dijake) v Novomestu povabljeni so (po §. 11. st.) na letni občni zbor, ki se snide 7. jan. 1876 ob 11. uri v gimnazijalnem dvoranu. Novomesto, 25. dec. 1875. Fischer, predsednik.

— („Sokol“) je imel sinoči izreden občni zbor.

— (Iz mariborske okolice) se poroča, da se Seidl še zdaj nij odpovedal poslanstva in še zdaj nij odložil svojih častnih služeb, da si je v Braundstetterjeve homatije nekako zapleten.

— (Občni zbor goriške čitalnice) se je vršil 23. t. m. ob 6. uri zvečer. Nov odbor je sestavljen iz sledečih gg.: And. Jeglič, predsednik; Vikt. Dolenc, blagajnik. Odborniki: Avg. Jakopič, A. Hribar, Vidic Fr., Klavžar Ernest, prof. Šantelj, dr. Nik. Tonkli, dr. Rojic; namestnika: prof. Čebulár in Franjo Ferfila.

— (Grof Chambord) pride te dni v Gorico; najbrže v četrtek. — Vreme v naši Nizzi je kaj prijetno. Denes 24. dec. imamo 10° R. toplote.

— (Veliki koncert v gledališču goriškem.) Društvo „Slavec“ hode imelo v četrtek, dné 30. t. m. velik koncert na korist ubozih učenk na goriške pripravnici. Sodelovale bodo skoro gotovo sledeče korporacije in osebe: g. Krežma, gospodičina Krežma, gospodičina pl. Neugebauerjeva, izvrstna slovenska pevkinja, po tem mestna

godba pod vodstvom g. Mugnone-ja, gospod Windspach, umetnik na glasoviru, g. Frontali, odlični violonist iz Trsta, in še druga odlična italijanska gospoda. — „Slavec“ hode prvič nastopil pri tem koncertu z blizo 120 pevci; pride jih namreč 16 iz Trsta in okolice, 9 iz Komna, 4 iz Nabrežine in 4 iz drugih krajev na Krasu, po tem 4 iz Ribenberga, 8 iz Dornberga, iz Vipave in Ajdovščine kakih 6, iz bližnje okolice goriške 6 do 8, iz Gorice 10 do 12, iz Kviškega, Kozane in Vipolže kakih 20 do 24, iz Kanala 6, iz Tomina 12, iz Kobarida 8, iz Pečine 6 in iz drugih raznih krajev do 10 izbranih pevcev. — „Slavec“ hode pel: „Slavčev spev“, „Nek dušman čuje“, „U boj“, „Tam gde stoji“, in „Domovino“ Lebanovo. — „Slavčev“ odbor priporoča nujno vsem pevcem domačim in zunanjem, da pridejo prav gotovo v sredo 29. t. m. k glavnej poskušnji v goriško čitalnico točno ob 6. ur zvečer. Oni pevci ki še prav malo znajo in ki se nijso učili pod skupnim pevovodjem, pa naj pridejo brez vsake bojazni k pevskej vaji v čitalnico 29. t. m. ob 4. uri po polu dné. Pri poskušnji bodo pevci zvedeli v čitalnici vse natančno gledè stanovanja, hrane itd. Tisti večer se bodo v čitalnici tudi delili programi in pevci bodo dobili pri čitalniškem čuvaju krasna pevska znamenja po 25 soldov. — Odbor je razposlal legitimačne liste za polovico voznine po železnici; dobé se v Ljubljani: v čitalnici, pri uredništvu „Slov. Naroda“, v Postojni: v čitalnici; v Sežani: pri g. učitelju Cveku; v Nabrežini: pri g. pevovodji Tance-ji; v Proseku: pri g. učitelju Mercinu; v Trstu: pri gg. Žvanutu, A. Hajdrihu in J. Dolinarju. Ker je namen tako lep in ker bodo slovenski pevci prvič nastopili v tako velikem številu, nadejati se je, da bode iz vseh krajev naše slovenske domovine privrelo mnogo obiskovalcev posebno iz goriške in tržaške okolice.

Razne vesti.

* (Mladi umetelnik Krežma) je pri zadnjem koncertu v Trstu dobil lavorov venec; na svilnatem traku so bile zlatom kitjene italijanske besede: „Gospodu Franji Krežma, čudežu umetelnosti, v Trstu 24. dec. 1874“. Kako ste ga uže vi sodili, nem-skutarski kritikastri ljubljanski? — V Trstu je vreme jako toplo in je bilo na božični dan v sencí 8° R. Vojaki hodijo v belih sukňah okolo in ljudje sploh so čisto pomladanski oblečeni; burje uže štirinajst dnij nij bilo, tudi deža nij, na sneg pa še nihče ne misli ne.

* (Dalmatinske čitalnice) prihodnji predpust ne bodo napravljale veselice, temuč tist denar, ki bi se imel za to potrositi, dale za Hercegovince, ki so pribegli.

* (Najdeni stari denarji.) V Zemunu je nekdo našel v jednom loncu 236 lepih rimskih zlatih novcev.

* (Mormoni) v Ameriki smejo po svojej veri več žen imeti. Dosedaj so jih Amerikanci pustili, a zdaj se poroča, da je zvezno sodišče v Utahu obsodilo jednega Mormona zaradi večženstva na dve leti ječe. Kaj pa v Evropi s Turki?

* (K pogodbi svetovnopostnej) je pristopila tudi zadnji čas francoska republika. Pismo, ki je dozdej stalo na Francosko 25 krajcarjev, stalo bode od 1. januarja dalje samo 10, kakor na Italijansko ali v Švico. Rekomadirani 10 kr. več; korenspondenckarte na Francosko bode frankirane s 5 krajcarji. Zunaj Srbije, Turčije, Črnogore, Grške, Rumunije in Švedske so zdaj vse države evropskega kontinenta pristopile k tej pogodbi.

* (Invalidi v Parizu.) Invalidski hotel v glavnem mestu Francoske šteje 597 penzionarjev, katerih večina je iz zadnje prusko-francoske vojske. Od teh ima jih 67 noge ali roke odrezane, 18 je slepih, 2 gluha, 91 le nekoliko pohabljenih, 100, pa jih sploh ne more živeti se. Po starosti je 157 invalidov pod 50 leti 125 mej 61 in 70, 220 mej 70 pa 80, ravno toliko mej 80 in 90, drugi so nad 90 let stari. Najstarejši se zove Tatin, je 93 let star in je bil se svojim tovarišem Debelkom, ki je nekoliko mlajši, v bitki pri Avsterlici. Eden, z imenom Eduard, ima spodnjo čeljust iz srebra.

1. Je-li Wicherl bil začetka maja 1872 ali malo poprej v Salisburgu, specijalno pa na Valserskem polju pri popisnem hruškovem drevesu?

2. Kako je prišlo, da je ondi svojo knjigo izgubil?

3. Je-li on za podžaganje drevesa vedel, ali

4. Je-li on sam pri tem se udeležil?

5. Je-li on pri podžaganji pomagale imel?

6. Kako in v koliko časa se je to izvršilo?

7. Kateri uzroki so ga do tega dejanja gnali, ali je morda on od drugih k temu naščuvan bil?

Ob sebi se razumeje, da se od naše strani ne namerava, tožbo proti Wicherlu vložiti, kajti če bi tudi od ene ali druge strani to se nameravalo, Wicherl bi moral na podlogi svoje knjige za človeka spoznan biti, ki nij pri polnej zdravej pameti, in tako ga tudi nihče za krivega obsoditi ne more.

Materijalna škoda od pokončanega starega drevesa je sicer majhena, in kar je nam znano, je lastnik z lukrativno prodajo lesa več kot odškodovan.

Tukaj gre samo za to, da se dobijo neprecenljiva razjasnila, katera bš se popolnem objektivno občinstvu na znanje dala in da se vse one pravljičice, ki so vsled tega

dogodka se vrstile, v svoje prave meje zavrnejo.

Ako V. bl. zahteva omenjeno knjigo in priložene nezvezane listke z noticami videti in iz tega se morda sami prepričati, pri kakaj pameti je bil Wicherl l. 1870 in 1871, smo z veseljem pripravljani, Vam proti temu poslati, da nam pozneje vse to nazaj vrnete.

Ponovivši še enkrat našo ponižno prošnjo, se priporočamo z največjim spoštovanjem

Dr. Princinger, Friedr. Pirckmaier,
predsednik. pevovodja.

V Salisburgu 4. marca 1875.

Na to je bil Wicherl v ljubljanskej prisilnej delavnici zaslišan in njegove izpovedbe v tej stvari so v kratkem le-te:

Da je bil res spomladi l. 1872, kakor se njemu zdi, v začetku meseca aprila, kajti meseca majnika je bil uže zopet v Celovcu, z Regensburga po železnici v Salisburg prišel; da je ondi 2 dni ostal in potem peš čez Röhstädter-Thanen v Beljak in potem v Celovec nazaj potoval.

Namena svojega potovanja na Bavarsko on nij dolžan povedati, pravi, kajti dolžnost ga veže, v temu molčati.

Ono hruškovo drevo, o katerem se glasi, da bode neki nemški knez iz Bavarskega svoj škit nanj obesil in tako zjedinjenje vseh

germanskih plemen dovršil — ono drevo, o katerim je v knjižici „Sage des Untersberges“ čital — je on v času svojega dnevne bivanja v Salisburgu obiskal. Neki okolo 30 let stari postrešček ga je prvi dan tija spremil, drugi dan pa je on, Wicherl, z ravno istim postreščkom v Hellbrunn šel.

Od najdene svoje knjige in od notic Wicherl od konca nič vedeti nij hotel, pozneje pa priznava, da je drugi dan isto tam na Valsersko polje šel, ker si je želel, Untersberg videti; da ga je pri hruškovem drevesu huda nevihta dohitela, da se je moral nazaj vrniti in da je pred odhodom svojo knjigo v trheno deblo skrnil, z namenom, pozneje enkrat po njo priti. O podžaganji drevesa pa njemu nič znano nij, do sedaj še vedel nij, da je drevo podrto, torej v tem tudi nič izrekatí ne more.

To se je društvu „Gesellschaft für Salzburger Landeskunde“ poročalo, in društvo se na to delavničnemu opravištvu s prav kratkim dopisom za trud zahvaljuje.

Nij dvombe več, kdo je staro nemško historično drevo na Valserskem polju uničil. Wicherl je v svojej vrtoglavosti mislil, bog zna kako junaštvo bode s tem storil, ako tako drevó pokonča. Potoval je tedaj nalašč do Salisburga in je atentat doprinesel.

